

Täysistunto

Tiistai 4.3.2025 klo 14.01—17.28

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ajoneuvolain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 3/2025 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakoh-
tien jälkeen. — Ministeri Ranne, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.20 Liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne (esittelypuheenvuoro): Arvoisa pu-
hemies! Meillä on käsittelyssä ajoneuvolain ja siihen liittyvien lakien muuttamista koske-
va hallituksen esitys. Esityksen pääasiallisena tavoitteena on vastata tiettyihin EU-säänte-
lyn vaatimuksiin ajoneuvo- ja kuljetusalalla. Esitys sisältää muutoksia kolmeen aihealuee-
seen.

Ensinnäkin ehdotetaan EU-sääntelystä johtuen lakimuutoksia, joilla ajoneuvovalmista-
jista riippumattomille ajoneuvojen huolto- ja korjaamotoimijoille ja heidän työntekijöil-
lensä annetaan oikeus saada rikosrekisteriote niin kutsuttua SERMI-hyväksyntää varten.
Hyväksynnän avulla nämä toimijat voivat saada ajoneuvojen valmistajilta ajoneuvon tur-
vatekijöihin liittyviä tietoja. Turvatekijöihin liittyviä tietoja ovat esimerkiksi ajonestolait-
teistoon liittyvät tiedot. Tietoja tarvitaan nimenomaan huolto- ja korjaustoiminnassa. Muu-
tos edistää riippumattomien huolto- ja korjaamotoimijoiden toimintamahdollisuuksia.

Toiseksi esityksellä pannaan täytäntöön EU-sääntelyssä tapahtuneet muutokset koskien
perusteita, joilla maanteiden henkilö- ja tavaraliikenneluvan haltija voidaan luokitella ris-
kiyritykseksi. Jatkossa riskiluokittamisessa huomioidaan paremmin EU:n ajo- ja lepoaika-
asetuksen ja ajopiirturiasetuksen säännösten noudattamatta jättäminen tavalla, josta aiheu-
tuu huomattava kuoleman tai vakavan loukkaantumisen riski. Tähän liittyen myös hyvä-
mainaisuuden arviointi päivitetäisiin vastaamaan uusia vakavimpien rikkomusten perus-
teita.

Kolmas esityksen kokonaisuus johtuu kansallisista syistä. Liikenne- ja viestintävirasto
Traficomille ehdotetaan oikeutta tarkastaa ajoneuvojen katsastusta ja yksittäishyväksyn-
tää tekevien toimijoiden taustat sakkorekisteristä. Traficomilla on velvollisuus tarkistaa
näiden toimijoiden luotettavuus. Nykyisin Traficom saa jo rikosrekisterin tiedot, mutta
taustan tarkistamiseen tarvitaan lisäksi sakkorekisterin tietoja. Tiedonsaantioikeuksista on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 16/2025 vp

säädettävä täsmällisesti laissa. Kyse on viranomaisten välisestä tiedonvaihdesta, eikä se aiheuta muutoksia katsastusta tai yksittäishyväksyntää tekevien käytännön toimintaan.

Lisäksi esityksen valmistelussa on tunnistettu tärkeä muutostarve sopimuspalokuntien pelastusautoihin. Tätä koskeva esitys tullaan viemään erikseen eteenpäin, ja siinä tullaan huomioimaan hallitusohjelman kirjaus sopimuspalokuntien toimintakyvyn turvaamisesta. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Aittakumpu on poissa. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

15.23 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! On aivan erinomaista, että nämä tieliikenteeseen liittyvät turvallisuustekijät tulevat ajan tasalle. Kun katsoo tuota suomalaista tieliikennettä, kyllähän siellä yhä enemmän liikkuu esimerkiksi ulkomaisia rekkoja, joiden turvallisuudesta on huolehdittava myös niin, että niiden rekkojen vaatimustaso on tiedossa ja ne ovat turvallisia, että viranomaiset voivat niitä tarkistaa ja tieto on aina saatavilla ja ettei niihin liity sellaista toimintaa, joka voitaisiin tulkita vaikka rikolliseksi toiminnaksi. Siinä tervehdin tällaista lainsäädäntöä ilolla.

Mitä tulee ministerin mainitsemaan, tähän liittyvään vapaaehtoispalokuntatoimintaan, se on maaseutukunnissa äärimmäisen tärkeää. Nimittäin siellä se pelastuspalvelun saaminen nopeasti ja täydellä voimalla liikenteeseen virkamiespalokunnalla... Ne henkilöt, jotka tekevät työkseen sitä palo- ja pelastustoimen työtä, alkavat olla aika harvassa. Esimerkiksi kotikunnassani Ilomantsissa on halukkaille nuorille järjestetty tämmöistä paloharjoittelutoimintaa, jota paikalliset aktiiviset miehet ja naiset järjestävät, ja nuoret tytöt ja pojat saavat siellä oppia siitä, miten hommia tehdään. Moni heistä sitten myöhemmällä iällä todennäköisesti jää paloalalle, pelastustoimen palvelukseen opiskelun jälkeen, ja he tekevät erinomaista työtä myös maaseutukuntien turvallisuuden eteen.

Arvoisa ministeri, vaikka tämä tähän asiaan ei liitykään, se liittyy kyllä tähän liikenneturvallisuuteen: Kun näitä erilaisia kontrollijärjestelmiä te kehittäte — hyvä näin, olen samaa mieltä teidän kanssanne, ehdottomasti — niin se, mikä on iso ongelma siellä maaseututeillä, on, että vaikka niiden teiden kunnosta tehdään valtavasti valituksia, tiet ovat aivan karmean heikossa kunnossa, niin aina meille tulee se sama vastaus, kun sille valvojalle soittaa, että ne on tarkastettu, ne ovat kunnossa. Ei voi olla kunnossa, kun liikennöinti paikka paikoin ei enää onnistu. Siellä on valtavan paljon semmoisia teitä, joita pitkin ajetaan paljon raskailla taakoilla, isoilla rekoilla, ja kotikunnassani lähiaikoina, kultakaivoksen eteneminen kun näyttää aika vahvalta, ajetaan vielä raskaammilla taakoilla. Toivon, että te otatte vakavasti tämän liikenneturvallisuuden myös sen tienhoidon kannalta ja sen valvonnan kannalta, koska se on aivan retuperällä. Tähän toivon teiltä, arvoisa ministeri, aktiivisuutta, koska se on sitä aitoa työtä, mitä me teiltä odotamme maaseutukunnissa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Niemi, olkaa hyvä.

15.25 Veijo Niemi ps: Arvoisa herra puhemies! Arvon ministeri, nyt on todellakin hyvä asia. Puutun tähän, mistä te ensimmäisenä mainitsitte, eli nämä korjaamojen toimintaan.

Itse tunnen tuolla Pirkanmaalla useitakin tällaisia hyvämaineisia korjaamoita, jotka eivät ole niin sanottuja merkkikorjaamoita. Heillä on jatkuvasti ollut vaikeutena se, että kun

Pöytäkirjan asiakohta PTK 16/2025 vp

tämän päivän autot rupeavat olemaan sellaisia aivolaatikoita ja jos siinä jotakin vikaa ilmenee ja sinulla ei riittävän syvälle ole pääsyä sen auton niin sanottuun aivolaatikkoon, niin sen korjaaminen tällaisella pienellä hyvämaineisella korjaamolla on ihan mahdotonta. Mutta jos me nyt saamme tähän asiaan parannuksen, niin olen todella tyytyväinen. Tiedän, että tällä hetkellä jo muun muassa Pirkanmaalla usea tällainen pienempi korjaamo odottaa tämän asian läpimenoa ja vahvistusta, että he pystyvät toimimaan tässä tiukentuneessa yhteiskuntatilanteessa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Ovaska, olkaa hyvä.

15.26 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa herra puhemies! Kiitos ministerille tästä esityksestä. Jos lähdän ensimmäisenä liikkeelle siitä, mitä tässä esityksessä ei valitettavasti ole, niin ne ovat juuri nämä sopimuspalokuntia koskevat asiat. Eli sinänsä emme voi lähteä tekemään esityksiä pykäliin, koska niitä pykälä ei ole auki: tässä on nyt tämä ajoneuvolain ykköslaki vain yksi pykälä, joka tähän tuodaan uusiksi. Huoli tietysti siinä, mitä hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, on se, että kun hallitusohjelmassa on kirjattu, että näiden asema pitää turvata ja tehdä toimia sen eteen, niin olisi tietysti ilo kuulla, mitä ne toimet sitten ovat, koska niitä nyt tässä laissa ei vielä ole.

Toinen on tämä rikosrekisterioteasia, mikä on sinänsä lakiteknisenä kysymyksenä erittäin mielenkiintoinen. Me nyt lähdemme puuttumaan siihen ja vaatimaan rikosrekisterioitteita, mikä on tärkeätä, ja katsotaan, että niillä henkilöillä, jotka näihin tietoihin pääsevät, pitää olla puhtaat paperit. Tämä varmasti hoituu, ja Suomessa rikosrekisteriotejärjestelmä Oikeusrekisterikeskuksen kanssa on hyvin järjestetty, mutta kyllä tässä semmoinen EU-sääntelyllinen ilmiö tulee mieleen. Tämä on nyt ensimmäinen tällainen toimi tai työ, jossa vaaditaan täysin puhdas rikosrekisteri, eli siis EU-asetuksessa määritellään, että rekisterin on oltava puhdas. Tässä lähdetään siis siitä, että koko rekisterin on oltava puhdas. Suomessa on ollut käytäntö, jossa esimerkiksi jos lapsien kanssa työskentelee, niin silloin sen rekisterin pitää olla puhdas, niin että siellä ei saa olla taustalla lapsiin kohdistuvia rikoksia tai muita, jotka vaikuttaisivat siihen tehtävässä toimimiseen.

Tämä varmasti hoidetaan asianmukaisesti ja asetuksen velvoitteet täytetään ja ennen kaikkea pidetään huoli siitä, että ne tiedot eivät ole kaikkien saatavilla, mitkä ovat tärkeitä valmistajien tietoja. Mutta lainsäädäntöteknisesti ja Suomen säädöksiä ajatellen tässä on aika poikkeava muutos, minkä EU nyt tekee. Tämä varmaan valmistelussakin on paljon herättänyt mielenkiintoa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Ranne, kolme minuuttia, olkaa hyvä.

15.29 Liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Ensin toistan sen, minkä esittelypuheenvuorossani totesin, että meillä on siis valmistelussa toinen esitys, joka liittyy nimenomaan sopimuspalokuntien toimintakyvyn turvaamiseen. Eli se ei nyt tullut tässä, koska se saatiin erikseen. Eriksään saadaan se tehokkaammin ja varmemmin hallitusohjelmakirjauksen mukaisesti eteenpäin. Tämä on niin sanotusti jo putkessa, eli se kyllä tulee sieltä.

Sitten ehkä muutama sana tästä yleisesti. Poliisien määrään tullaan tämän hallituskauden aikana lisäämään, ja se mahdollistaa myöskin sen, että poliisilla olisi ratsiaan kykyä myöskin rekkaratsioitten osalta enemmän kuin aikaisemmin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 16/2025 vp

Liikenneturvallisudessa tehdään erittäin tiivistä yhteistyötä, ja meidän ollaan siis saatu kuolemaan johtavien onnettomuuksien määrää, uhrien määrää, laskuun tässä jo pidemmän aikaa. Toki se ei vielä riitä.

Teiden kuntoon ja liikenneturvallisuuteen liittyvät toimet itse asiassa kiteytyvät siinä, että tämä hallitus on jo ennen puoliväliriihtä osoittanut tiemäärärahoja puolentoista miljardin euron edestä. Tämä määrä on yli kaksi kertaa enemmän kuin edellinen hallitus neljän vuoden aikana kohdisti teihin, ja tällä saadaan kyllä merkittäviä parannuksia meidän tietöön. Hieman tämä menee asiasta ohi mutta on hyvin tärkeää todeta tässä.

Tienhoidossa ja -valvonnassa tehdään jatkuvasti parantamista, ja niissä riittää parantamista. On aivan selvää, että meillä ei ole tasapuolista ja tasaista laatua ympäri Suomen, mutta tämä on kyllä huomioitu.

EU-säätelystä: Hallituksen selkeä linjaus on EU-politiikassa, niin kuin tämänkin tapauksen kohdalla, se, että me vaikutetaan hyvin vahvasti etukäteen ja kansallisen liikku-
mavaran pitää aina olla maksimaalinen. Se on se, mitä me siellä ajamme. Toki aina, kun näitä niin sanottuja tapauksia tulee vastaan, niin tietenkin me yritämme keksiä keinoja, kuinka me pääsisimme täällä vähimmällä mahdollisella byrokratialla ja niin, että suomalainen liikenne sujuisi mahdollisimman turvallisesti eikä mikään turha estäisi sitä sujuvuutta. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja vielä vastauspuheenvuoro, tai itse asiassa lisäpuheenvuoro. — Edustaja Ovaska, olkaa hyvä.

15.31 Jouni Ovaska kesk: Kiitos, arvoisa puhemies! Tässä korvaan osui ehkä sellainen kysymys, että valmistelussa on jo toinen laki. Nyt monessa kohtaa olen huomannut tässä talossa, että kun tulee kuultavia asiantuntijoita ja lakiesityksiä, niin nousee aina keskusteluun, että valmistelussa on jo toinen laki. Ja tämän lain virheet: Tätä ei ole vielä tämä talo hyväksynyt, kuulemiset ovat vasta käynnissä, ja sanotaan jo, että ne korjataan sitten seuraavassa laissa. Suurin piirtein ollaan jo tuomassa lakia ennen kuin edellinen on saatettu voimaan. Tämä ei ole niinkään ministeri Ranteelle, vaan tämä on koko hallitukselle ja lainvalmistelijoille ehkä sellainen pieni viesti, että huolehditaan nyt ensin, että tämä talo hyväksyy edes jonkinlaisen lain, ja sitten tulee se toinen laki, sen sijaan että täällä alkaisi mennä ikään kuin ristikkäin kolmea tai neljää lakia, joita ei ole yhteensovitettu, ja sitten on jo valmiina korjaussarja, josta ei kuitenkaan tosiasias-
sassa ole edustajille tietoa, mutta sanotaan, että nämäkin sitten korjaillaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri, olkaa hyvä, kaksi minuuttia.

15.32 Liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne: Ihan lyhyesti vielä, arvoisa puhemies. Eli lausuntopalautteen perusteellahan päätettiin poistaa se sopimuspalokuntien pelastusautoja koskeva ehdotus sieltä listalta tästä esityksestä. Nimenomaan tässä nyt, kun me puhutaan ajoneuvoverokysymyksistä, me emme tätä tänne sitten sisällyttäneet. Mutta tässä on kyse tämän tyyppisestä tapauksesta. Rinnakkain kulkevat. Verotusasioita nyt ei ihan tähän saatu sisällytettyä. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 16/2025 vp

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.